

ağın

FİKİR VE SANAT DERGİSİ

Ağın

Ağın

Nuri ONAT

Hüsnü AYDOĞMUŞ

Dr. Vâkıf ÖZKUL

Cevat ONAY

D. Hüsnü POYRAZ

H. LÂPTALİ

Mehmet ERGÖNÜL

İsmail BEYDEMİR

Sönmez İKİNCİ

Mehmet S. ÖZER

Semra KILIÇ

: Okuyucularımızla

: Bir Geziden İzlenimler

: Özlem

: Ağın

: Yaşlanmanın Nedenleri

: Ağın Müderrisi Hüseyin Hüsnü Efendi

: Meyve Fidanlarının Dikimi

: Şiir

: Doğulu Kız

: Dırıkko Gilin Süleyman

: Türk Edebiyatı ve Türk Şiiri

: Bahadırlar (Zabulbar) Köyü

: Pembe Bacı

Yıl : I

Sayı : 4

NİSAN — 1967

Fiatı 100 Krş.

OKUYUCULARIMIZLA

Derginin neşir hayatına girişinden bu yana sayın okuyucularımızdan gelen mektupların bir kısmı duygu ve düşünceleri yansıtıyor, diğer bir kısmı dergiye tavsiyelerde bulunuyor.

Derginin, okuyucuların, düşünce sistemini kamçılması, toprağını ve bu topraktan kopmuş olan insanların a. s. laması yönünde ışık tuttuğu bir gerçektir. Buna, zamanla eğitici ve öğretici yönüde katkıca dergiden beklenenin çok büyük bir kısmı gerçekleşmiş olacaktır. Zaten, bütün aşamalarda önemli olan suurun kıpırdanışı değildir? Bu duygu ve düşünceleri yansıtan okuyucu mektuplarından pasajlar almaya devam edeceğiz.

Elâzığ'dan mektup yazan bir hemşehrimiz d'yorki : «5-10 gün'ük tak'pten sonra nihayet derginin şubat ayına ait 2. sayısı elime geçti. Akşam eve götürdüm, çocuklar da merak ettiler. Birlikte sonuna kadar birimiz okuduk, diğerlerimiz d'inledik. Gurbette Ağın hayatı yaşadık o akşam. Eseririz, Ağın'la bir birlik, beraberlik ve yapıcılığa teşvik vasıtası olacaktır.»

Adana'dan mektup yazan bir hemşehrimiz senelerin küskün'üğünü nasıl attığını şöylece anlatıyor.

«Emin olunki bu mektubu yazmama sebep dergimiz oldu. Nasıl olduysa elime geçirebildim. Ve sonuna kadar okudum. Yaşıyan Ağın'lılar sütununda, küskün ve çekingen bir Ozan yazısı beni çok etkiledi. Ağın'a, Ağın'lılara küskündüm. Fakat yazıyı okuyunca küskünlüğümün yersizliğini şimdi anladım.»

Elâzığ'dan mektup yazan bir okuyucumuz dergi-

nin değeri d'ği konuların daha geniş olmasını istiyor ve d'yorki; «Derginin çıkışı beni çok memnun etti. Yazı ailesini az çok ta idüğim için faydalı olacağı kanısındayım. Fakat derginin konu olarak sadece Ağın merkezini ele almasını doğru bulmadım. Yirmiyi aşkın köyde hiç birinin ele alınmayışı aklıma, köylü — şehirli ayırımı gibi bir durum getirdi.

Örneğin Saraycık köyünün üzümü şaraba en elverişli üzüm olduğu, tarım uzmanlarının tetkikinden anlaşılmıştır. Hatta kavaklıdere şarap fabrikası bu üzümlere talip çıkmıştır.»

Doğru tenkit yapmak güzel bir şey. Fakat şunuda unutmamak gerekirken, dergiyi çıkaranların daha doğrusu ayak olanların bütün köyler hakkında doğru ve geniş bilgi sahibi olmaları imkânsızdır. Her köyü bütün yönleriyle araştırıp, inceleyebilecek, dergide sunulur bir şekle sokacak eli kalem tutanlarımız yok değildir.

İstanbul'dan mektup yazan bir okuyucumuzun bazı tavsiyeleri var. Dergi ailesini tebrik ederek şöyle diyor: «Daha güzel ve Ağın'la ilgili bir kapakla derginin çıkması, basıldığı matbaanın daha güzel bir basım yapması ve abonelerden daha fazla yardım sağlanması uygun olur. Örneğin, dergiler 150 krş o'ab'ir. Güzel eserimizin daha çekici olması hususunda ilk aklıma gelenlerdir.»

Bu arada Ankara'dan bazı okurlarımız, derginin bölgesel kaldığından yakılarak, «Edebiyattan seçmeler» başlığı altında hikâye, makale ve şiirlerin yayınlanmasına salık veriyorlar.

Dergimiz yalnız Türkiye-mizde değil, yabancı ülkeler-

deki hemşehrilerimiz tarafından da aranıp okunmaktadır. İşte Paris'ten gelen bir mektup :

«Ağın dergisi sevgili yur-dumdan çok uzak bir gurbet köşesinde elime geçti. Bu mutlu olayı, içim sevinç ve heyecanla dolu olarak kutladım.

AĞIN, bu ilk sayısı ile, bize, iyi bir dergi olmak, Ağınımızın ve çevresinin sesini yansıtmak, dilek'lerini dile getirmek ve yurdun uzak bölgelerine dağılmış bulunan hemşehrilerimiz arasındaki bağları kuvvetlendirmek gibi hususlarda yararlı hizmetlerde bulunacağını müjdeliyor.

Her yurt hizmetinde olduğu gibi, bu hizmettede emeği geçenleri, başta Ağın Kültür Derneği olmak üzere, yazı kurulunu ve dergi yöneticilerini Ağın'ın vefalı evlatları olarak takdirle anlarız.

Ağın'hepsimizin dergisidir. Onun yaşaması ve devamlı olarak Ağın'ın sesini yansıtabilmesi için daima ona destek olacağız.»

Sayın okuyucularımızdan bazılarına derginin gitmediğini öğrendik. Bütün abonelerimize aşırı bir titizlikle dergi postalanmaktadır. Dergiyi alamayan, sayıları noksan kalan abonelerimizin bildirmelerini, ayrıca adres değişikliği olduğu takdirde bilgi vermelerini dile riz.

Dergiye ilgi duyup yazı göndermek nezaketinde bulunan okuyucularımıza, yazılarını muhakkak daktilo ile yazıp göndermelerini tekrar hatırlatırız.

Şeref Erdem'in Belçika'ya gönderilmesi ile boşalan İlköğretim Müdür lüğüne Nurettin Karadağ atanmıştır. Bildiririz.

AĞIN

AĞIN

FİKİR ve SANAT DERGİSİ

Ağın Fikir ve Sanat dergisi

BİR GEZİDEN İZLENİMLER

Sahibi : Ağın Kültür Derneği
adına Dr. Vâkîf ÖZKUL

Bu sayıda yazı işleri müdürü
Nihat İSBİR

İdare yeri ve hableşme ad-
resi : İç Cebeci Özsoy sokak
No : 3/4 — ANKARA

Gönderilen yazı'lar «Yazı ku-
rulu» nun incelemesinden ge-
çer.

Gönderilen yazılar, yayınlan-
sın veya yayımlanmasın, geri
verilmeyeceği gibi telif ücreti
de ödenmez.

Dergimiz ayda bir çıkar.

Dizgi ve Baskı Dilek Matbaası
ANKARA

YIL : 1

SAYI : 4

NİSAN : 1967

Yıllığı : 12 TL.

Dergimizin neşir hayatına girişinin henüz dördüncü ayındayız. Böyle olmasına rağmen, bölgesel, top umsal ve kültürel yazılar neşredildi. Bunlar içerisinde toplumu eğitici ve öğretici nitelikte olanları da vardı. Okuyucu'ya ımızdan bazı tepkilerin geldiğini du- yuyorduk. Bir bayram gızisi dolayısıyla bu tepkileri yakından araştırma imkânı bulduk. B'z burada bu konuları kısaca yanıt- maya çalışacağız.

Her aksiyonun bir reaksiyon doğurması kadar tabii bir şey olamaz. Bu tarih boyu böyle gelmiştir. Fakat şunu da ifade etmek isterizki; tepki yaratıldığına göre ilgilenen ve etkileyen bir toplum karşısındayız, bu da kıvanç vericidir.

Bir kısım okuyucu'larımız şu fikirlerle sürüyorlar : Ağın'la maddi ilişkilerini tamamen kesmiş bir avuç toprağı bulunmayan, senede birkaç gün de olsa ziyarete gilemiyen kimselerin uzaktan çeşitli tavsiyelerde bulunması ko'aydır. B'z istiyoruzki, bunları söyliylenler gelip bu iş'e baş'asın, örnek olsunlar. İleri fikirli öğretmenlerimiz iz'nlerinin bir kaç günlerini burada geçirip, konuşmalar sohbet top'antıları, kurslar yapsınlar.

Ziraat müh'nd'slerimiz, örnek bir bağ, küçük bir bademlik, meyve bahçesi yapsınlar. Doktor'arımız birer haftalarını adayıp hastalarını görsünler. Müh'nd's'lerimiz örnek bir yapıt inşa et- sinler. İnsanların görme algıları, iş'ime a'gılarından daha önem- lidir..

Bir kısım okuyucularımız; taassubun en koyu devirlerinden başlayıp okumayı düştür ediniş bir ilçenin kültür hayatı, daha derin ve araştırmalı olarak incelenmeli, yazılmalı. Edebiyat tari- himizde çığır açan yazarlarımız gibi, Ağın'ın kültür hayatında çığır açan kişilerimiz vardır, bunlardan da bahsedilmeli, dökü- manlar verilmelidir.

Bazı okuyucularımız da : Ağın'a özge tecrit sıfatından kurtulup sadece süs ve geleneksel olarak kullanılan ve milli kıyafetimiz olan beyaz örtülerin atılması neden istenmektedir, derler,

B'z burada bu sorunların cevabını verecek değiliz. Okuyucu- larımız bu şekildeki türlü çeşitli fikirlerini yazı olarak dergiye gönderirlerse bir fikir tartışmasına yol açacaklar ve gerçeğin doğ- masına ışık tutacaklardır.

AĞIN

ÖZLEM

Yazan : Nuri ONAT

Nereden yakabıyayım, bil mem ki.. Hangi yanını dile getireyim senin.. Seni, öz'e mimin pınarında arıyorum, köpür köpür. Özlemin, odaklaşıyor içimde. Yakıyorsun, delik deşik ediyorsun bein.. Ama, bu kadar da olmaz ki..

Ne o, gücendin mi, kırıldınımı bana? Gücenme, kırılma, canım benim! Seni bilenler çeker, senin özlemini. Seni, senden olanlar anlar ancak. Senin potanda kotarılanlar senin potandan fışkıranlar dertlenirler senin için.. Ben de bunlardan biriyim. Anlıyorum seni; hem de tüm dertlerinle, tüm dileklerinle... Sana söylüyorum Ağın, sana söylüyorum! Anlamıyor musun?...

Dertlerin içimde sızı; dileklerin, tülkümin yumağında en güçlü teller.. Seni düşünmek, senden esinlenmek.. ne büyük mutluluk bu! Sana gönlümün zenginliği'ni verebiliyorum ancak. Elimden başka ne gelirki..

Seni, anılarımın teknesinde yoğuruyorum soluğum kesilinceye değin. Bırak mayalansın, bırak köpürsün, bırak taşsın duygularım.. Mayalanmayan yozlaşmış, yadlaşmış Senden kopmamanın, seninle olmanın çabası içindedim. Burnumda, bağlarının bahçelerinin, derelerinin gel—gel eden gazel kokusu. Ayaklarımda, köpürmüş toprağının ılıklığı, gözlerimde yeşilin en güzeli, en soylusu.. Ne var ki, gene de dile getiremiyorum seni. Duygularım kısır, deyişim yetersizse kusur benim mi?

A Ğ I N

Harıkların bakraç bakraç süslenir.
Hozanlarda inek, koyun beslenir.
Çoban Meşo Emo diye seslenir.
Yazılarda, Üç dutlarda, Hoplarda.

★

Ulu çınar yel estikçe sallanır;
Andırıda kavun, karpuz ballanır.
Hasteğinde elma armut dallanır,
Kakın kuruturlar, damda kaplarda.

★

Hoşırğın, yazın değer cenneti,
Sana koşan, eda eder sünneti
Evlâtların sarmış gider gurbeti.
Nasibimiz, do'aşırız yollarda.

★

Berraktır, sovuktur, suyun içilmez.
Gün olur döneriz, senden geçilmez.
Anamızsın, başka məkân seçilmez.
Kavım, Kabil, göçümüzü toplarda.

Hüsnü AYDOĞMUŞ

Kalecik'teyim şimdi. Seni, oradan gözlüyorum. Omuzumda tüfeğim, çantamda iki keklik Seni gözlüyorum oradan. Kavakların uçları güneye eğik Yaman esiyor Beyelması'ndan kopan yeller Örtünmüşsün kar kürtüğü yorganına büzüle büzüle.. Güneş palkıyor Osman başının Hekemat'ın yamaçlarında, Aliuşağı'nın tepesinde. Dumanların yükseliyor büküm büküm, yakarı gibi..

Seni Kalecik'ten dinliyorum. Yayvan yayvan akıyor derelerin. Ne klârinet iniltisi, ne davul gümbürtüsü, ne de yep yeep! çılgınlıkları.. Tozak serpintisi, çalı hisırtısı, arada bir de kanat sesleri Hepsisi bu kadar...

Söyletme beni Ağın, söyletme! Yeter artık! Biraz da düşünmeyeyim, n'olur... Ama, ne gezer, bırakmıyorsun ki.... Yakamı elinden, zihnimi oksenden kurtaramıyorum ki.. Ağın'a kapılmışım, Ağın, ağına!.. Senden olmanın, seninle olmanın kıvancısıdır bu. Kana

kana sindiriyorum bu kıvancı. Bundan böyle de olacağı gibi..

Esinimin kaynağı gür, gö-rüntüsü duru. Ama, güçsüzüm akıtamıyorum suları oluk oluk istediğim yana. Ne yapayım, her çölde vâha olmaz ki. Ozan değilim ki koşuklara akıtayım seni.. Besteci değilim ki şarkılar, türküler düzeyim tümen tümen. Ressam değilim ki sanatın doğruğuna kondu-rayım seni... Gücsüzüm, ne yapayım, güçsüzüm iste...

Ben kaçtıkça sen yaklaşıyorsun, sen uzaklaştıkça ben tükeniyorum... Ben, senden uzakta, sen benim içimde..... Çile dolduruyoruz Ağın, çile... Çilelerin koyusunu...

Sana, özlemimin kırık-dökük, sırasız, beceriksizce çiz-gileri... Bağışlarsın beni değil mi?

Köpek sesleri ile başlayan, horoz sesleri ile biten gecelerden sonraki gündüzlerin de mutlu olması dileği ile..

YAŞLANMANIN NEDENLERİ

Yazan: Dr. Vakıf ÖZKUL

Bütün dünya tıp âleminin çareler aradığı, toplumların bir öcü gibi korktuğu yaşlanmanın çeşitli nedenleri vardır. Biz burada yazının kapasitesi nisbetinde bu konuya değinmeyen çalıışacağız.

Canlı organizmaların en küçük ünitesi hücredir. Hücreler bir araya gelerek dokuları, dokular organları, organlar sistemleri (örneğin dolaşım sistemi — sindirim sistemi — solunum sistemi) yaparlar. Onlarında bir araya gelmesi ile vücut meydana gelir. Ortalama olarak, erişkin bir insanda altmış trilyon hücre vardır.

Yaşamayı temin eden enerjinin esas kaynağı hücrede husule gelen biyokimyasal reaksiyonlardır. Bu biyokimyasal reaksiyonların cereyan edebilmesi için ENZİM adı verilen yardımcı faktörlere ihtiyaç vardır. Enzimler hücre içinde bulunan LİZOZİM ad'ı bir maddeden meydana gelir. En son tıbbi araştırmalarla mevcudiyeti gösterilen lizozim maddesi, uygun şartlarda enzimleri, yugun olmıyan şartlarda ise hücrenin tahribine yol açan bazı maddeler salgılamaktadır. Yani hücrenin ölümü kendi içinde olmaktadır.

Bu şekilde vuku bulan hücre ölümü, organizmanın beyin de dahil bütün organlarına hisar etmektedir. Yaşlılarda görülen fizik ve mental (beyinsel) duraklama ve hatta gerilemeyi bu husus izah edebilir.

Yaşlanmayı hızlandıran etkenlerin başında psikolojik sebepler gelmektedir. Bunları şöyle sıralayabiliriz :

- 1 — Vazifeden ayrılma ve emeklilik,
- 2 — Hayat arkadaşının kaybolması
- 3 — Kimsesizlik ve yalnızlık
- 4 — Çevresel faktörler (cemiyete ve aileye bağlı olabilir.)
- 5 — İzolasyon (normal yaşantı'ardan ayrılma, uzaklaşma).

Bu türlü etkenler altında iki türlü ihtiyarlama husule gelir. Biri A. Psikolojik faktörlerle psikolojik ihtiyarlama. Bunda şahıs, kendini yaşlı kabul eder — toplumdan ve yeniliklerden kaçır — bedbindir — istikbâ'e karşı güvensizlik duyguları içindedir — giyim ve kuşamına bakmaz. Erkekler pasaklı ve dökünük vaziyettedir. Hanımlar makyaj yapmaz, tuvaletine bakmaz ve bir himinne gibi giyinirler.

Diğeri B - Psikolojik sebeplere bağlı fizyolojik ihtiyarlama. Bu türlü ihtiyarlama yukarıda saydığımız sebeplere bazı etkenler daha ilâve edebiliriz.

Bunlar :

Depresyonlar ve ruhi çöküntüler

Hırs ve öfke

Üzüntüleri içe atma.

Neticede bir takım psikoşomatik hastalıklar veya psiko-fizyolojik reaksiyonlar ortaya çıkar. Bunlar çoğunlukla dolaşım sistemine, solunum sistemine, sindirim sistemine ve deri'ye ait hastalıklardır.

Devamlı öfke ve sıkıntı (anxieté) ense kaslarının kasılmasına sebep olur ve adali tansiyona bağlı baş ağrıları doğar.

Kan basıncını yükseltir, damar çepe'lerinde hasar ve kireçlenme yapar. «Gam dağıtır» diye içilen sigara ve alkol bunu daha da çok artırır. Tıpta buna sistemik damar sertliği (arterioskleroz) denir. Arteriosklerozun seçtiği iki hedef önemlidir.

Biri, kalp damarlarının sertleşmesi. Vakti, den evvel ölüme sebep olur.

Diğeri, beyin damarlarının sertleşmesi. Gerçek bir ihtiyarlık bunamasına ve felçlere götürür.

Sıkıntı ve keder sebebi ile bir gece içinde saçları beyazlaşır, veya yer yer dökülüp başı çıplak kalan insanları duymuşsunuzdur.

Yine manevi sıkıntılar mide ve barsak çalışmasını azaltır. Yıllarca kabızlık çeken insanlar, da devamlı durgunluk, sıkıntı ve hayattan uzaklaşma görülür. Bir çok hekimler bunu barsaklarda biriken ve vücuda dağılan TOKSİN'lere (iç zehirler) bağlarlar.

Kalb çarpıntıları ve sıkışmaları, allerji ve deriye ait bir çok hastalıklarda bu guruba girerler.

Yaşlılığın en önemli faktörlerinden biri de cinsi faaliyetlerdir. Hiç evlenmiyenler çabuk ihtiyarlıyor. Ruhi ve mânevi sebeplerle cinsi hayattan erken uzaklaşan kimselerde, cinsiyet hormonlarının azaldığı müşahade edilmiştir. Buda ihtiyarlamayı çabuklaştırır.

Çok yaşmaları ile dünyaca tanınan Azerbeycanlı Şir Ali Müslimof, Orujev çifti ve Zaro Ağa gibi dinç ihtiyarların çocuk yapma kabiliyetlerini uzun zaman muhafaza ettikleri görülmüştür. Bunlar elliden fazla çocuk yapmış ve torunlarının torunlarının görmüş'erdir. 40-50 yıl kadar önce Dr. Varanof genç cinsiyet bezleri nakli ile gelip geçici bir gençlik ve dinçlik husule getirmeyi başarmıştır.

O halde «işliyen demir ısıldır» sözü c'nsiyet bezleri içinde doğrudur. Bunların işlemesi de ruhen genç kalmaya bağlıdır. Yaşın ilerlemesi bir insanın muhakkak ihtiyarlaması demek değildir. Yeterki gönlü genç kalsın.

Ayrıca hücre fonksiyonları ve LİZOZİM hakkındaki ileri araştırmalar, belkide yaşlanmayı önliyen çarelerin bulunmasına ve «yaşlanıyor» endişesinin ortadan kalkmasına ışık tutacaktır.

Ağın Müderrisi Hüseyin Hüsnü Efendi

Yazan: Cevat ONAY

İnsanlık, ancak seçkin ve büyük adamların önderliği ile daha iyinin, daha güzelin, daha doğrunun yolunu bulmuş, onların izlerinde yürüyerek bu günkü uygarlığına erişebilmiştir. Bu sebebedir ki o büyükleri her fırsatta anmak, hayatlarından, davranışlarından, düşüncülerinden uzun uzun söz etmek suretiyle bir yandan onlara karşı minnet ve şükran ödevleri yapılırken, bir yandan da yeni kuşaklara güzel örnekler vermek çabası gösterilmektedir.

Gerçekten gün oluyor ki bir ulus kendi içinden yetişen, üstün yaratılıştaki bir kişinin yönetimi ve önderliği ile altın çağ denmeye değer parlak bir devir yaşarken bakıyorsanız dıştan ve içten türeyen bazı kötü sebepler etkisi ile soysuzluklara kapılıyor. kanında taşıdığı büyüklükleri beğenilir özellikleri bir türlü değerlendiremiyor. Böylelikle gerilemeden, birçok yoksulluklara, yenilgilere uğramaktan kendisini kurtaramıyor.

Bir de etrafında onun bu durumundan faydalanarak elindeki değerleri almak maksadıyla maddi olsun, manevi olsun sosyal yapısına saldıran düşmanları varsa işte o zaman büyük trajedi başlıyor, bahtı kara ulusun başına felâketler yağmur gibi yağıyor. Tarih bu olayların çeşitlileri ile doludur. İşte uluslar bu tehlikeli sonuçlara düşmekten kendilerini korumak için, askerî savunma tedbirlerinden daha önce kültür yönünden, ekonomi yönünden savunma ve korunma tedbirleri almaktadırlar. Kültürel yönden alınması gereken tedbirlerin önemlilerinden biri zaman zaman kendi içlerinden yetişip sosyal hayatlarında yapıcı, yaşatıcı ve geliştirici rol oynayan büyüklerini anmak suretiyle kendi değerlerine inan-dırmak, milli değerlere gölge düşürerek aşağılık duygusuna kapıran bazı çürük inanışları korumak, bunlarla birlikte o büyüklerin devirlerini aydınlatan büşünce, ve devranışlarından örnekler ve ibretler almaktadır.

Biz de, ilk sayısını vermek fırsatına kavuştuğumuz bu dergimizde memleketimizde yetişen büyüklerimizi bu sütunlarda anarak gençlerimize bu yönden yararlı olmağa çalışacağız.

Bu sayıda bir mahalleminize adını vermek suretiyle sonsuzlaştırmak vazifesini yaptığımız (MÜDERRİS' HÜSEYİN HÜSNÜ EFENDİ)yi tanıtmaya çalışacağız.

HAYATI:

Memleketimizde yetişen büyük âlim, mutasavvıf, değerli hayat adamı HÜSEYİN HÜSNÜ

NÜ EFENDİ 1274 (rumi) 1858 tarihinde Ağın'da doğmuştur. Babası (BÜYÜK HOCA) ünvanıyla tanınan Hüseyin Efendi, Annesi Ayşe Hatundur.

Büyük Hoca Hüseyin Efendi hem İmam (Din lideri) Hem de ilim dağıtan bir Öğretmendi. Bu sebeble oğlu Hüseyin Hüsnü Efendiyi sekiz sene kendisi okuttu. Ancak onda gördüğü üstün kabiliyeti, kendi dar muhit ve imkânları içinde kısıp körletmeye razı olamamak gibi ileri bir anlayış göstermiş önce Harput'da zamanının tanınmış bilginlerinden Hacı Abdülhamit Efendi'de beş sene okutmuş, sonra da İstanbul'a tahsile göndermişti. İstanbul'da Bayazıt Müderrislerinde okuyarak devrinin tahsilderecelerini aşmış, neticede kendisi de İstanbul camilerinde ders vermeğe başlamış, bu suretle tahsilini ikmal ederek (Devriye Müderrisi) ünvanını almıştı. Bu sıralarda Ayasofya camindeki kürsülerde derslerine devam ederken karşısına çıkan büyük bir fırsat Onun manevi ceherinin İstanbul camilerinden Anadolu'nun kısır ve çorak illerini aydınlatma imkânını hazırlamıştı. Şöyle ki :

O devirde İstanbul'da bulunan Hemşehrilerimizden rivayet edildiği üzere Hüseyin Hüsnü Efendi Ayasofya camii'nde derslerine devam ederken dinleyicileri arasında devrin seçkin, resmî nüfuz sahibi kimseler de bulunur.

Bir gün bir saray arabası Müderris Hüseyin Hüsnü (Devamı Sayfa 14 de)

MEYVE FIDANLARININ DİKİMİ

Yazan: D. Hüsnü POYRAZ
Ziraat Yüksek Mühendisi

Meyvacılık çok Kârlı bir Ziraattir :

Meyvacılık uygun toprak ve iklim şartlarında en kârlı bir ziraat koludur. Başkağaçta — biraz masraflı olmasına rağmen — yapılan yatırımı 4.5 sene sonra kat kat çıkaran iyi bakım ve budama ile uzun seneler çok fazla gelir sağlayan bir ziraattir.

Dikildiği toprakta ömrünün sonuna kadar kalacak meyva ağaçlarından azami randımanı elde edebilmek için bahçeyi tesis ederken bölgeye en iyi uyan, pazar istekleri fazla olan tür ve çeşitleri seçmelidir. Fidanların dikimine gerekli dikkati göstermelidir.

Meyva Ağaçlarına Verilecek Aralık ve Mesafeler :

Muhtelif meyva türlerinin kök ve gövde büyümeleri, taç genişlikleri birbirlerinden farklıdır. Dikimde bu özellikleri dikkate alınmaz ise gelişmeleri ve mahsulleri yetersiz olur.

Genel olarak meyva ağaçlarına verilecek aralıklar şöyledir.

Ağacın Türü	Dikim Aralığı
Elma	7 — 10 Metre
Armut	6 — 10 »
Ayva	4 — 6 »
Erik	6 — 8 »
Şeftali	6 — 7 »
Kayısı	6 — 10 »
Kiraz	6 — 8 »
Vişne	6 — 8 »
Badem	6 — 8 »
Ceviz	10 — 14 »
Dut	6 — 10 »

Dikim Zamanı :

Fidan dikilecek yerler iklim özelliklerine göre değişmektedir. İklim, şartları sınırlandırmıyorsa meyva fidanları yaprak dökümünden tomurcukların kabarmasına kadar geçen devrede dikilebilir.

Kış ayları mütevil geçen (Kışın devamlı kar yağmayan ve toprağı donmayan) yerlerde Kasım ve Aralık aylarında, kışı soğuk geçen bölgelerde ilkbaharda (Mart—Nisan) aylarında dikilmelidir.

Dikim Şekilleri :

Meyva bahçelerinde bakım, mücadde ve hasat işlerinin kolaylıkla yapılabilmesi için ağaç sıralarının ve aralıklarının düzgün olması lazımdır.

Fidanlar üçgen, kare, dikdörtgen, satranç şeklinde dikilebilirler. Meyilli arazilerde tesviye eğrilerine paralel şekilde Kontur Dikim yapılmalıdır.

Düz yerlerde en kolay olan ve en çok tatbik edilen kare şeklinde dikimdir.

Fidan Dikilecek Yerlerin İşaretlenmesi :

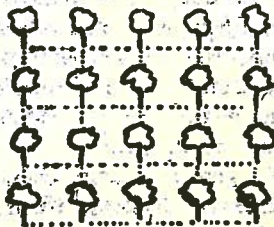
Fidan sıralarının, aralık ve mesafelerin düzgün olması için işaretlenmiş teller kullanılır. Önceden tel gerilerek fidanlara verilecek aralıklar tel üzerine pamuk ipliği bağlanarak işaretlenir. Bu tel araziye gerilerek işaretli noktaların hizalarına toprağı birer işaret kazığı dikiir. Bu işlem her sıra için ayrı ayrı yapılır.

Fidan çukuru açılırken işaret kazığı çıkarılacağından yerinin kaybolmaması ve fidanın uygun derinlikte dikilmesi için Dikim tahtası kullanmak çok faydalıdır.

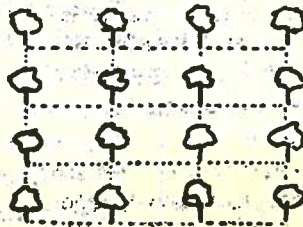
Dikim tahtası şekilde görüldüğü gibi ortasında ve iki ucunda kertiğı bulunan 120-130 cm. uzunlukta, 5-6 cm. genişlikte bir tahtadır.

Dikim Tahtasının Tatbik Edilmesi :

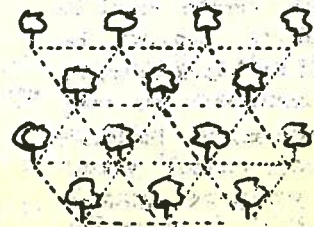
Çukur açılmadan önce dikim tahtasının ortadaki kertiğı işaret kazığına gelecek şekilde konur ve iki uçtaki kertiklerden birer çubuk toprağı çakılarak tahta kaldırılır. İşaret kazığı çıkarılarak yerine fidan çukuru açılır.

Kare Dikim

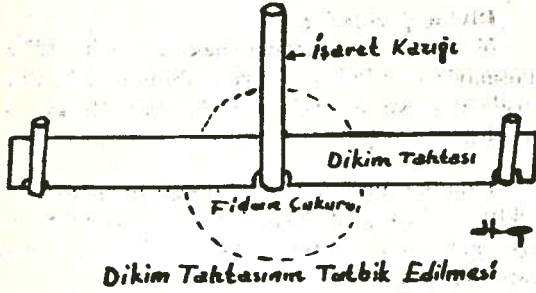

Dikdörtgen Dikim

Üçgen Dikim

Fidan çukuru işlenmiş ve yumuşak topraklarda pratik ve ucuz olması için fidan köklerinin sığacağı genişlik ve derinlikte olması kâfidir. İyi işlenmemiş ve sert topraklarda 50-60 cm. genişlik ve derinlikte çukurlar açarak üst toprak bir yana, alttan çıkan ham toprak diğer yana konmalıdır.

Fidan Dikimi :

Dikim yapmadan önce fidanları iyice kontrol etmeli hastalıklı — bilhassa kanserli — fidanları dikmemelidir. Fidanlar sökülürken kırılmış yaralanmış olan kökleri sağlam yerlerine kadar temizlenmeli kök tuvaleti yapılmalıdır.

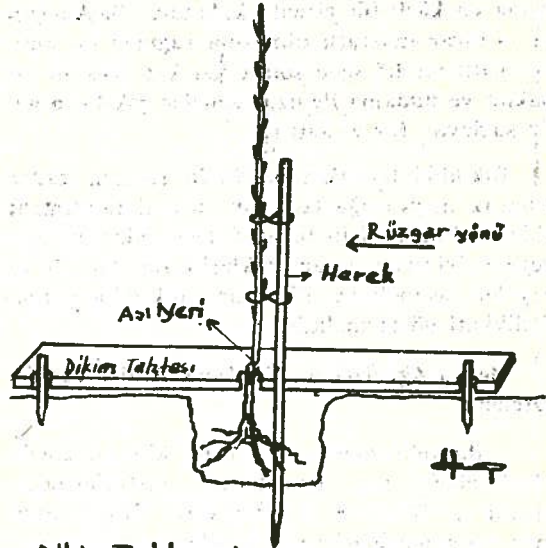
Fidan dikilirken dikim tahtası tekrar kullanılmalıdır. Dikim tahtasının iki ucundaki kertik daha önce çaktığımız ufak çubuklara geçirilince dikim tahtasının ortasındaki kertik tam işaret kazığının yerini gösterir. Fidan bu kertiğe yerleştirilir. Aşı noktasının mutlak surette dikim tahtasının 23 parmak üstünde olması na dikkat edilmelidir.

Üsten çıkan toprak köklerin altına serilir. Çukurun altından çıkan toprak 2 kürek kadar yanmış çiftlik gübresini ile iyice karıştırılarak köklerin etrafı ve fidan çukuru doldurulur. Toprağın köklere iyice temas etmesi için fidan iki ayak arasına alınıp, çignenerek toprak sıkıştırılır.

Dikimde çiftlik gübresinden başka 100 gr kadar Amonyum Nitrat ve Süper fosfat suni gübresini toprağın yüzüne ve fidanın etrafına çember şeklinde serpmek çok faydalıdır.

Artan toprak ile fidanın etrafına ufak bir çanak yapılır. Dikimden sonra yağmur ihtimali yoksa bu çanağa bir teneke kadar su (can suyu) dökmek çok iyidir.

Bir yaşlı ve dallanmamış, az fidan dikmek en iyisidir. Çabuk meyva alırım diye yaşlı, dallanmış kart fidan dikmek hiç iyi değildir, bu fidanlar iyi gelişemez mahsulleri az olur. Bir yaşlı genç fidanlar daha çabuk büyür ve sonra daha çok mahsul verir.

Dikim Tahtası ile Fidan Dikimi ve Bağlanması

Dikim işi biten fidanların yapılacak budama şekillerine göre 80 ile 120 Cm. yükseklikten tepeleri kesilir.

Meyva fidanlarına herek (kazık) vermek masrafı bir iştir. Sert rüzgârı olmayan yerlerde hereğe ihtiyaç yoktur. Rüzgârlı yerlerde herek devamlı ve kuvvetli esen rüzgârın geldiği tarafa sert toprağa çakılarak fidan hereğe rafa veya yumuşak bir iplikte şeklindeki gibi bağlanmalıdır.

Ş İ İ R

Bir acı tebessüm dudaklarda
Baktıkça seni görüyorum
Kırlarda
Dağlarda
Dağların ardında
Ta uzaklarda
İstanbul'da

H. LAFTALI - Kıbrıs

DOĞULU KIZ

Bir kız tanıdım zamanla,
Çınar dalları gibi uluydu.
Alığı yüzünde şafakların
Kendisi Doğuluydu.

★

Gözleri, çekilmiş ihaçer gibi aydınlık,
Yüreğı Karlıdağlar kadardı.
Bir deli nehirdi, içilmez acı suydı,
Alının çizgisinden okudum.
Kendisi doğuluydu...

★

Saçlarında dağ çiçeklerinin kokusu
Elleri deniz, gözleri yosun.
Garip bir türkii gibi yazılmış
Garip bir türkii gibi okunsun.

★

Bende, kırkınıcı odanın mahremiyeti.
Bende çarpar sıcacık yüreğı YUNUS'un.
İğde kokan yollarda seni bekliyorum,
Mademki, doğulusun..

★

Hâlâ başımdan gitmedi kavak yelleri
Maviler, morlar kapasın yolumu,
Sana doğru akışım. senden yana her adım.
Dağları delmesini bilmem ama,
Ben de Ferhad'ım.

★

Tüm arzulardan soyunuk,
Tüm insanların ortasında yapayalnız,
Unutulmuşluğum acı türküsü dudaklarım
Seni bekliyorum Doğulu Kız..

Mehmet ERGÖNÜL

Yaşayan Ağın'lılar

Dırıkko Gilin Süleyman

Yazan: İsmail BEYDEMİR

Süleyman'ı bizim mahalleden aşağıda yaşayanların, hele dışarda olup da yazları tatile Ağın'a gelenlerin tanıyacağını bile pek sanmam. Ben O'nu; sanki topraktan doğmuş, yaşıtım olmakla birlikte; sanki bizimle yaşamamış, kendi zokasını ören sessiz bir ipek böceğı gibi, babasından aldığı toprakla uğraşma nöbetini yürüten adsız bir savaş kahramanı olarak tanırım. İznlı gittiğimizde Süleyman'ı ya bir tarla döntüşünde karanlık basınca atının arkasında, yahut çok az olarak da, evine yakın bir düğün olursa gece düğünde görürüz. Öyle içten sevgili bir karşılaması, hoş geldin demesi, hal hatır sorması vardır ki, herkesin seven, dışardan gelenlerin kendisine b'r şeyler getirmiş olduğu bir çocuk gibi sevinçle karşılaması, tüm insanlık akan yönüdür onun. Ben diyorum ki Süleyman Ağın'da örnek bir Ağın'lıdır. Ben diyorum ki Süleyman Ağın'ı Ağın eden, bırakılanı yıktırmayıp, üzerine bütün felklörü ile işleyip yaşatan herkesten çok daha Ağın'lıdır. Kimsenin onunla geçimsiz olacağını sanmam, ben hiç duymadım. Tüm insandır Süleyman. Toprakdan yükselmiş, toprağı bütün ben'liğı ile kök salmış bir meşe gibi sevimli bir Ağın'lıdır Süleyman.

Dışardan yarıp tutuştığımız, uğruna neleri vermeyeceğimizi söyleyip düşündüğümüz Ağın'da, bir aydan çok yaşayamadığımızı çok söylemişizdir. Bunca sevgi, bunca özlem biz de ancak bir aylık dayanma olağertiırken, bütün uğraşlarına göğsünü geren, Ağın'ı hiç olmazsa (ki en güzeli budur bence) olduğu gibi tutabilen Süleyman ve Süleyman gibi Ağın'lılar bizden çok Ağın'ı sevdiklerini her gün isbat ediyorlar. Bizim Ağın'ı sevmemiz masaldır, kendi içimizde yaşattığımız hayallerin çocukluk anılarımızın özleminden başka bir sevgi değil bizimkisi. Bu da Ağın'ı sevmek demek olmaz, kendimizi kendi anılarımızı seviyoruz demektir ki, bencilliğimiz ilk vuruşta kendiliğinden açığa çıkar. Oysa Süleyman'ın Ağın'ı sevmesi bizim gibimidir? Bir yaz günü, kavurucu sam yelli bir yaz günü, bir tarla düşünelim. Bodur bir alıç'ın altındaki yarı gölgede sabahleyin doldurulmuş bir kabak su, yanında kavurulmuş bir bohçanın içinde yay gibi eğilmiş ekşilli ekmekler düşünelim. Alınlardan inen tere, oraktan kalkan tozlar konmuş düşünelim Eki-

(Devamı 12. Sayfada)

TÜRK EDEBİYATI VE TÜRK ŞİİRİ

Derleyen : Sönmez İKİNCİ

Türk milleti gibi Türk edebiyatı da ilk kaynağını orta Asyadan almış olup bugüne kadar devam etmiştir. İslamiyet öncesi eski Türk topluluklarına değinmek yerinde olacaktır.

Türk toplulukları tarihin ulaşabileceği en eski devirlerde genel olarak Hunlar adı ile anılmıştır. Eski Oğuzlarda bir kabile adı olan Türk kelimesi, millet adı olarak ilk önce Gök Türkler tarafından benimsenmiştir. Bu kitle güneydoğuda büyük bir devlet kurarak, tüm orta Asyaya hakim olarak Uygur ve Oğuzları meydana getirmiştir. Bundan sonra Çinliler, İranlılar ve Araplar — Tukey, Uygur, Oğuz — gibi zümre ifade eden kelimeleri de ayrıca kullanmakla beraber Ortaasya kavimlerine genel olarak Türk adını vermişlerdir.

1 — İslamiyetten önceki devrin eserleri kendine mahsus bir gurup teşkil etmektedir. Bu devirde Türk Edebiyatı VIII. yüzyıldan X. yüzyıla kadar sürmüştür. Devrin ilk eserleri Türk kitleleri arasında Kam, toyun, baksı, şaman, ve ozan adı verilen ruhanilerin söyledikleri ilahilerdir. Bilhassa Oğuzlar arasında Ozan adı verilen bu şahsiyetlerin kutsallıkları üzerinde olmakla beraber birer saz şairi evsafına boyandılar. Kopuz denilen sazı çalarak içinde bulundukları toplumun her çeşit duygularını ve derinlerini terennüm ettiler.

İsadan sonra IV. V. ve VI. yüzyıllarda Çin'in kuzeyinde devlet kuran Türklere ait şiirler, şahsiyet ve doğru atılan adımların başlangıcı olarak düşünülmüştür. Çin kaynaklarında tercümelerine rastlanan ve haklarında bilgiler verilen bu eserler gerçekten güzel ve olgundur.

Ata biniyorum, kullanacak kamçım yok
Dönüp bir söğüt dalı koparıyorum
Ayaklarımı sarkıtıp oturuyor, uzun kavalı-
mı çalıyorum

Gelip geçenler kederden ölüyorlar.
Kızlar pencere kenarında kumaş dokuyorlar
Tezgahın sesini işitiyorum,

Yalnız kızların nefes alışlarını duyuyorum.

Yukarda parçaları bulunan bu şiirin, 24 bölüm halinde olduğu söylenir ve — Kaval Türküleri — adı verilirdi.

Bilgiler şüpheli ve tereddütlü de olsa, adı geçen yüzyıllarda Türk şiirinin varlığı ve vasıfları üzerinde fikirler edinmekteyiz. Zira «Mulan» türküsü adını taşıyan şiirlerde sevimli bir kahramanlık destanını görebiliriz,

X. yüzyıl mahisülü olarak tahmin edilen, şekil ve ruh bakımından İslamiyetten önce yazılan Türk şiirinin en güzel örnekleri manzum parçalardır.

Ak bulutlar kükriyerek
Her yana kar mı yağıdırır?
Ak bürçekli yaşlı anam
Acıyıp yaş mı aktırır?
Kara bulut kükriyerek
Kar mı yağmur mu yağıdırır?
Kara yaşlı benim anam
Kaygudan yaş mı aktırır?

Dörtlükler terkibi üzerine yazılan bu tür-
külerde mısrağ başlarında bir kafiye vardır.

Her dörtlüğün dört mirasının başında aynı harf bulunuyor. Bu usul ilk nazım şeklini göstermekte ve eskilik ifade etmektedir. Bununla beraber görüşü, duyguları ve edadaki hususiyetleri çok ileridir. Zira Anadolu ağız ile söylenen Kerem ile Ashdaki :

Şu karşıkı yüce dağlar
Acep bizim dağlar m'ola?
Ak yürekli benim anam
Oğul derde ağlar m'ola?

mısraları ile Sümmaninin :

Sümmaniyim oldum talan,
N'ce gurbet elde kalam
Bir küçücük şevki balam
Dadaş derde ağlar m'ola?

parçaları bize son derece yakındır.

Edebiyat tarihinde ilk nazım şeklinin bir mısrağdan ibaret olduğu ve «k» lerin de bu mısrağ içinde bulunan kelimelerin başında bulunduğu söz konusudur.

Kutsuz kuzugka kirse kumyağar,

— Uğursuz kuyuya girse kum yağar —

Yukarda Divan—ü Lügat—it Türk şiirlerinin alınmış bu mısrağda beş kelimedenden üçünün başında, birinin de başında ve içinde bulunan k—ler kafiyevidir. Buradaki tek mısrağ konubakımından atasözü ifadesini vermektedir, dolayısıyla edebi eserin doğuşu ve gelişimi bakımından sosyolojik düşüncelere uygundur.

Mısrağların ikileşmesiyle vezin meydana gelmiştir. Dünya edebiyatı tarihinde ilk vezin mısrağlarda kelime sayısının denk olmasıyla sağlanır. Daha sonraları vezin mısraların hece sayısının denk olması şeklinde görülmüştür. Kafiye-ler mısrağların başında, ortasında ve sonunda olmaktadır.

Lirik bir ruh, samimi bir eda ve şekil mükemmelliği bakımından Alp Ertunga ağıtı o zamanın vezin ve kafiyesine en güzel örnektir. Öyle ki, şekil bakımından Anadolu saz şairlerinde görülen ağıtların aynıdır.

Alp Ertunga öldü mü

İssiz acun kaldı mı

Felek öcün aldı mı

(Devamı 12. Sayfada)

KAZAMIZ KÖYLERİNİ TANIYALIM

BAHADIRLAR (ZABULBAR) KÖYÜ

Köyümüz, Keban Barajı gölünün sınırları içinde, yâni su altında kalacağından, incelenmeğe değer bir köydür. Burada, köyümüzü görmüş olanların bilmedikleri özelliklerini ve köyümüzü görmemiş olanlara ise az çok köyümüzü tanıtmaya çalışacağım. Bu tanıtmaya belirli bir yönüyle değil, bütün yönüyle ve kalemimizin gücü kadar olacaktır.

KÖYÜMÜZÜN YERİ: Bahadırlar Köyü, Ağın'ın kuzeyinde ve Ağın'a 7-8 km. uzaklıktadır. Ağın ile köyümüz arasında, eski adıyla Vahşen yeni adıyla Şenpınar Mahallesi bulunmaktadır. Bu mahalle, kazaya olan uzaklığını ortalar. Köyümüz, sınırdaş iki vilâyetin köyleriyle sınırdaş olmasından dolayı ayrı bir özellik taşır. Sınırdaş köylerimiz: Kuzey ve doğu sınırlarımız Çemişgezek'in Savuk ve Karasar köyleriyle kuzey batı sınırlarımız Kemâliye'nin (Eğin) Karapınar köyü ile, batı sınırlarımız kazamızın Öğrendik (Hünü Mezrası) köyü ile güney ve batı sınırlarımızda Vahşen ve Hozakpur (Beyelması) mahalleri ile sınırlıdır.

COĞRAFİK DURUM: Köyümüz, yüzölçümü itibarıyla küçük, düz bir alan üzerine kurulmuştur. Deniz seviyesinden yüksekliği 845 metredir. Köyümüz arkasını ufak ve sıra tepelere dayanmıştır. Sağında ve solunda birer dere vardır. Ön kısımda ise, yine bir tepe vardır: Efkâr tepesi... Ne kadar da yakıştırmışlar bu güzelim adı. İnsan, bu tepenin başına gelip önünde serili olan yemyeşil Ada'yı seyredince kendinden

geçiyor. Gerçekten efkârî ise, zerreciği kalmıyor... İnsan pür neşe oluyor.

Fırat (Karasu) Nehri Çemişgezek ile kazamız arasında tabii bir sınır çizer Köy ile nehir arasında kalan, ekseri kısmı düz olan, verimli bir arazi, daha doğrusu köyümüzün hayat damarı olan Ada bulunmaktadır. Diğer bir ufak akarsuyumuz daha vardır. Mirançayı... Bu çay da, Kemâliye ile kazamız arasında tabii sınır çizmektedir. Suama içinde bizlere yaptığı büyük faydadan başka, bilhassa Haziran ve Temmuz gecelerinde lüks lâmbası ile yapılan balık avının tadına doyum olmaz...

Köyümüzün arazisi Ağın köyleri içinde en verimli ve en geniş olanıdır. Düzlükler daha çok yer kaplar. Köyümüz arazisindeki düzlüklere, diğer köylerimizde olduğu gibi «Yazı» denir. Ve Köyümüzün batı ve doğusunda uzayıp giderler. Tepelerimizde bodur çalılardan başka ağaç bulunmaz. Köyümüzün en yeşil ve en verimli kısımları yukarıda adı geçen nehirlerin kenarlarıdır. Miran çayı kenarında, köyün ortak malı olan 50 dönümlük bir kavaklığımız vardır.

Köyümüzün görülmeğe değer turistik yerleri vardır. Bu yerlere yerli turistler değilse de, yabancı turistler zaman zaman uğrarlar.

EKONOMİK DURUMU : Yukarıda da değindiğim gibi, köyümüz kazamızın en verimli toprağına sahiptir. Ne yazık ki 20. yüzyılda bu köyde de diğer köylerimizde olduğu gibi ilkel şartlar altında çiftçilik yapılmaktadır. Bu yüzden elde edilen mahsül

Yazan : MEHMET S. ÖZER

o nisbette düşük olmaktadır. Sulu ve gübreli bir tarlanın azami verimi bire ondur. Bütün arazinin ortalama verimi ise, bire üç ile beş arasında değişir. Sulu ve gübreli bir araziden senede en fazla iki defa mahsül elde edilir.

Köyümüzün ürettiği ve aynı zamanda halkın gelir kaynağını teşkil eden ürünler şunlardır : Buğday, arpa, patates, patlıcan, biber, domates v.s. Sanayi bitkilerinden olan pamuk, halkın yatak, çuval v.s. ihtiyaçlarını karşılayacak kadar üretilmektedir. Köyümüzün esas gelir kaynağını çeşitli sebzeler teşkil eder. Bunlardan patatesin senelik üretimi 25-30 tondur. Bunu da halk yine en ucuz fiatla elinden çıkartmaktadır. Köyümüzde kooperatifçilik yönünden bir örgütlenme olsa, halkın belli başlı gelir kaynağını teşkil eden patates ucuz fiata satılmaz tabii. Diğer sebzeler çok miktarda olmasalarda yine de köyümüze gelir kaynağı teşkil etmektedir. Köyümüzde bir kaç cins meyva ağacı vardır. Fakat meyvecilik, sebzecilik kadar gelişmemiştir. Hayvancılığa da önem verilir.

KÖYÜMÜZÜN İNSANLARININ YAŞANTILARI : Bu kısım üzerinde fazla duracak değiliz. Çünkü köyümüz insanların yaşantıları kazamızdan ve diğer köylerimizden farklı değildir. Dini, dilli komşuluk münasebetleri, giyimleri örf ve adetleri v.s. hep aynıdır.

Köyümüz pek o kadar büyük bir köy değildir. Normal bir Doğu Anadolu köyüdür. Çünkü köyümüz bundan fazla bir nüfusu geçindi-

remez. Zaten köyümüz nüfusunuñ yarısını dışarıdañ ve işçi şehri olan Kırıkkale'de yerleşmişlerdir. Köyümüzde 70-80 ev vardır. Fakat şimdi ki durumda konut olarak kullanılan 45-50 evdir. Ve bunlarda oturan insanların sayısı 200-250 kişidir.

KÖYÜMÜZDE EĞİTİM :

Bu yazımızla üzerinde durulması gereken konulardan en önemlisi, şüphesiz eğitimidir. Köyümüzde eğitime ve öğretime olan ilgi ve yöneliş (son iki üç sene hariç) nedense yok denecek kadar azdır. Bunun bir kaç nedeni olmak gerekir. Herşeyden evvel köyümüz bir tarım köyü olduğundan ve tarım çalışmalarında insana fazla ihtiyaç olduğundan köy çocukları okutulmağa yöneltilmemiştir.

Köyümüzde üç yıllık öğretim yapan ilkokul, 1939 yılında açılmıştır. Köyümüzün yaşlıları lâtin harfleriyle okuyup yazmayı bilmezler. Bun-

lar arasında kendi kendisini yetiştiren olmuştur. Tabii Gençlerin hemen hepsi ilk okul öğrenimini yapmışlardır. Köyümüzde 1939-1940 yılında açılan ilk okulun ilk öğretmenliğini Osman Zeki Özer (Ağa) yapmıştır. Osman Zeki Özer'in öğretmenliği 1945 yılına kadar devam etmiş ve bu yılda tam teşekküllü bir ilkokul binası yapılarak okul 3 yıldan 5 yıla çıkartılmıştır. Bu devrenin öğretmenleri Ağın'lı olan 'Saliha ve Hüsnü Aydoğmuş'larıdır. Bu öğretmenler, 18 sene gibi uzun bir müddet köyümüzde çalışmışlardır. Emeklerini şükranla anarız.

Köyümüzde ilkokul öğreniminden sonra öğrenim yapanlar pek azdır. Nedenlerini yukarıda açıklamıştık. İlkokuldan sonra öğrenim yapanları sayacak olursak şu rakamlarla karşılaşırız : 5 ilkokul öğretmeni, iki üç kişi

orta okul mezunu, 5 öğretmen okulu talebesi, 10-15 lise ve ortaokul öğrencisi, 3-4 lise mezunu 2-3 kişi de yüksek öğrenimdedir. Ne hazindir ki bu zamana kadar köyümüzden bir yüksek öğrenim yapan kimse çıkmamıştır. Bu rakamlar bize köyümüzde orta ve yüksek öğrenim yapanların çok az olduğunu göstermektedir.

Buraya kadar, sizlere, köyümüzü her yönüyle tanıtmaya çalıştım. Netice, bize geri kalmışlığımızı göstermektedir. Gerilikten kurtulup, gelişmiş milletlerin arasına katılmamız için, her şeyden önce, köy sorunlarına el atmalıyız ve kalkınma çabamızın başlangıç noktasını köylerimiz teşkil etmelidir. Diğer köylerdeki vatandaşlarımızın da kendi köylerini bu sütunlarda tanıtmaları en büyük dileğimizdir.

Onuncu Sayfadan Devam)

Yukarıya bir kıtasını almış olduğum bu şiir, 8. yüzyılın eseri olduğu tahmin edilir. Şiirde bir duygu ve ızdırabın ifadesi vardır.

İslâmî ve tasavvufî tesirlere geçmeden önce, zamanın tabiat güzelliklerini, hayret, dünyanın faniliğine aldanmamak, kötülüklerden kaçıp iyiliğe yaklaşma gibi felsefî düşüncelerine eğilelim.

Yağmur taşıyan bulutların havada kayık gibi sallandığını anlatan aşağıdaki şiir hayal güzellığının bir eseridir.

Kar, buz bütün erişti
Dağ suları akıştı
Mavi bulut esişti
Kayık olup sallanır.

Belli tabiat parçalarını anlatan şiirler arasında — İtil — ırmağını tasvir eden şu dörtlük Adadolı şairlerinin Fırat, Murat ve Tuna için söyledikleri türküleri andırır.

İtil suyu akadurur
Kaya dibin kakadurur
Balık cümle bakadurur
Taşar durgun göller bile

Görülüyor ki, İslâmiyetten önceki edebiyat yavaş yavaş şahsiyetini ve şiirlerinde konu, ruh ve şekil hakimiyetini bulmakta...

(Devamı gelecek sayıda)

DIRIKKO GİLİN SÜLEYMAN

nin içinde sarı kayganaçık dikenlerini düşünelim. Bu bunalmışlık içinde uzak yollara gözlerini kaldırıp yumuk yumuk bakarak, ekmek getirecek yolcuyla beklemeyi düşünelim; ondan sonra da Ankara'da, İstanbul'da, Adana'da, şurda burda yakası kirlenmemiş bizleri düşünelim. Biz mi Ağın'lıyız Süleymanlar mı? Ağın'a bir anıt dikilecekse, bu anıt Çanakkale'de ölen adsız şehitler anıtı gibi, Süleymanların olmalı. Kanadı çıkınca uçan kuş yavruları gibi dı. şarıya uçarak yuvamızın sevgisi taşımamıza iyice nitelendirmek gerek «Ağın'ı seviyorum» demek için, Ağın'da yaşayabilirim demek gerek. Bu düşüncelerin çevresinde işlenebilir, çok şeyler denilebilir, ama sonuç olarak hepimiz için olmasa bile, bir çoklarımız için bu böyle çıkar.

Bize bir salkım üzüm yediren Süleyman'lar, bize bir tas ayrıntı içiren Süleyman'lar, bize bildiğimiz Ağın'ı gittiğimizde bulduran Süleyman'lar, Ahmet'ler, Mehmet'ler, Ali'ler hepinizin adına Dirikko gilin Süleyman'a sesleniyorum, diyorum ki sağolun, sağolun, sağolun.

PEMBE BACI

Yazan : SEMRA KILIÇ

Anadolunun kırkbin köyünden birine gidiyorum. Köy hakkında duyduklarımı, işittiklerimi, okuduklarımı zihnimde topluyorum, gördüklerimle karşılaştırıyorum. Aman yarabbi. Ne kadar da ayrıntılar varmış.

Köyün hemen dışında kalın bir ağacın gövdesinde, paslı bir teneke parçasında köyün isminin yazılı olduğunu görmeseydim; bu köye geldiğimin farkında bile olmayacaktım.

Daha köye üç kilometre kala kamyonundan inmiş, bir patika yoldan yürüyerek bu ağacın dibine gelmiştim. Henüz görünürlerde teneke levhadan başka köyün yakınında olduğumuzu belirten bir işarete rastlamamıştım. İri gövdeli ağacın sağında patika yol biraz genişlemiş ve keskin bir virajla dere boyunca ilerliyordu. Virajı döner dönmez bir tepenin yamacında 15-20 tane dam ev, bir o kadarda yıkıntı halinde kerpiçten çavirme duvarlar görünüyordu. Biraz daha köye yaklaşmıştım, köyün altındaki taş oluğun sızıntı halinde akıp durduğu yalaktan su içmeye çalışan beş altı yaşlarındaki çocukların arasında sırtı yarıdan çürümüş bir kaç eşek ve bir öküzün de su için itişmeleri beni çok ilgilendirdi. Yaklaştım en büyüğü sandığım bir kız çocuğuna adını sordum. İri siyah gözlerini bir kaç defa kırıştırdı, gayet tatlı ve yumuşak bir sesle: "Gülnaz" dedi.

Gülnaz, gülmüyordu, nazlanmıyordu da, güneşin yakıtığı, esmerleştirdiği, teni görünen fistanından, çatlayıp lime lime olan çıplak ayaklarından utanır gibi bir hali var

dı. Hemen arkasını dönmüştü bana. Sağ elindeki çubukla eşeğin yaralı sırtına yavaşça dokundu. Eşek henüz bulanık, pis birikinti suya kanmamıştı. Tüyünü bile kıpırdatmadı. Gülnaz hiddetlendi; bir, bir daha yapıştırdı çubuğunu. Öbür çocuklar da Gülnazın yaptığı gibi yaptılar. Kafiye önde ben arkalarında köyün tezek kokan, pislik kokan sokağına girmiştik. Köyde kimsecikler yoktu. Birkaç çocuk kümesi gübre yığınları üzerinde evcik oynuyorlardı.

Bir kaç yaşlı kadın yün eğirip, konuşuyorlardı. Belkide köyün diğer kadın ve erkeklerinin tümü çalışıyorlardı dere boyunda.

Gülnaz'a yaklaştım: "Gülnaz senin ismini çok beğendim, okula gidiyormusun, köyünüzde okul var mı?" Başını yukarı kaldırdı ve "Cık" dedi ve ardından: "Uzakta, taa şu dağın ardında bir köy var orada okul varmış" diyebildi. "Peki Gülnaz, Pembe Bacıların evini biliyormusun?" dedim. Birden durakladı, kendisinden uzaklaşan eşeğine aldırmadı: "Bizim evin bitişindeki damdalar" dedi. Beni oraya götürmesini söyledim, yürüdük.

Pembe Bacı kapıda duruyordu. Sürünün köye inmesini bekliyormuş. Benim çok küçüklüğümü bilirdi Pembe Bacı. Tanımadı. Gülnaz bizi tanıstırdı. Kendisini aradığını daha uzakta iken bağırarak söyledi.

Pembe Bacı, beni kucakladı Gülnaz'a teşekkür bile etmeme fırsat bırakmadan kolumdan çekti, eve götürüyordu. Zifiri karanlık bir avludan geçerken elimden tutmuştu. Küf kokan hayli yer-

ler geçtik. Hafif bir ışık sızan yerdeki bozuk merdivenden korka korka çıktık. Beni penceresi tavana yakın, keçe ve minderlerle döşeli bir odaya götürdü. Ayak seslerine uyanmak üzere olan bebeğin salıncağını "piş, piş, piş" diye bir kaç defa salladı, bana çok yavaş bir sesle "Sen otur dinlen, ben davarı içeri alam, şimdi Hasan Emmi gelir, birlikte geliriz. Ayşe ağlarsa salıncağı sallarsın deyip yavaşça çıktı.

Garip bir ürperme geldi içime. Korkunç dakikalar geçirdim. Ayşe'nin ağlaması kuvvet verdi bana. "Susturmak istedim bir süre onu, bir türlü susmuyordu ama. Hasan Emmi, Pembe Bacı yetiştiler imdada.

Hasan Emmi, beni çok iyi tanıyordu. Daha on gün önce kasabaya bize gelmişti. Pembe Bacı küçük yatak büyüklüğünde bir minder serdi köşeye. Zorla oturttu beni. Karanlıkta birbirimizi zor seçebiliyorduk. Hasan Emmi, biteviye hal hatır soruyor, şehir havadisleri istiyordu benden. Pembe Bacı, bacanın içinde iki kazık üzerine tutturulmuş tahtanın kaerindeki isli çirayı yaktı. Odaya titrek, zayıf bir ışık yayıldı. Bir birimizi zor görebiliyorduk. Küçük, minik Ayşe durmadan ağlıyordu. Pembe Bacı," Ah evlâdım İki üç aydır ne çekirim, gelin Ayşem, küçük Ayşe'yi yetim bırakalı. Gözümlüze uyku girmedi "

Gelin Ayşe iki yıllık gelinleriymiş. Kocası, Pembe Bacının biricik oğlu askerde imiş. Gelin Ayşe, tarlada küçük Ayşe'yi dünyaya getirirken kendisi öbür dünyaya

göç edivermiş. Bunları bana anlatırken Pembe Bacı ağlıyordu, benide ağlatıyordu. Tahta kaşıkla ağzına süt akıtılan küçük Ayşe susmuştu. Pembe Bacı "Çok sevmiştim gelin Ayşemi. Onun için küçüğün adını Ayşe koydum" diyordu. O gece hep gelin Ayşe'yi düşündüm. Rüyalarıma girdi gelin Ayşe, Gelin Ayşe ve Gülnaz.

(6. Sayfadan devam)

Efendi'yi alıp götürür. O zamanlarda bu gidişlerin birçok felâketlere yol açtığını bilen hemşhri'ler telâşa düşerler, üzülmür'er, korkarlar. Nihayet bir iki gün sonra Hocamızı tekrar kürsüsünde görünce sevinirler, etrafını ahrlar, sorarlar. Meğer Saray erkânı tarafından Hüseyin Hüsnü Efendi'nin Saray içinde, saray mensuplarına da birkaç vaaz vermesi istenmiş, bu istek yerine getirilmiş. İşte bu tanışma sonucunda saray mensuplarından (İrkurenayi hazreti şehriyariden) yani Padışahın yakınlarının ileri gelenlerinden Hacı Ali Paşa ne dilerse yerine getirileceğini Müderris Efendi'ye bildiriyor ve ne istediğini soruyor. Bu durum Hocamıza okadar müsait imkân ve fırsat vermiş oluyor ki Müderris Efendi bu fırsatları kullanmak isteseydi o zaman Babımeşihat diye adlandırılan Şeyhulislâmlık dairesinde önemli bir mevkîe kayırılabilir, bu yoldan Şeyhulislâmlığa kadar yükselme imkânlarını elde edecekti. Halbuki O bütün bunları bir tarafa iterek :

— Müsaade buyurulursa babama sorayım, ben onun emrinden çıkamam, ondan alacağım habere göre hareket etmek zorundayım. Diyor.

Babası Büyük Hoca'ya bir mektup yazarak olanları anlatıyor, emrini bekliyor.

Babasından aldığı cevap şu : (Oğlum, Şeyhulislâm ol-

san gözümde yok. Memleketine dön, burada hizmetini yap) Bu mektubu alınca Hacı Ali Paşa'ya gidiyor, babasının dileklerini söylüyor, Bana bir iyilik yaparsanız babamında arzusuna uyacak mahiyette olmasını istirham ederim diyor. İyi ama diyorlar, onu nasıl yapalım O da Ağın'da bir medrese yaptırırsanız ben de vücudumu vakfetmek suretiyle hizmet ederim. Diyor. (Bu gün herhangi bir iş bulma kaygısı ile Ağın'dan ayrılıp bir iş sahibi olduktan, haftâ emekliye ayrıldıktan sonra bile o diyara dönmeyi düşünmeyenlerimize karşı o büyük adamın bu asil olduğu kadar insanlık ve hemşhri'lik gayretinin şahıser bir örneği olacak davranışı önünde sıkılarak, utanarak eğilmeliyiz.)

Hacı Ali Paşa hemen bu arzuyu yerine getirmek üzere yeteri kadar parayı veriyor. Verilen para ile, Müderris Efendi nezaretinde bir medrese, medresenin daimi masraflarını karşılamak üzere de vakıf olarak bir han, bir kaç da dükkân yaptırılıyor. Medreselerin lağvı üzerine bina millî eğitime int'kal etmiş eski ilk okul olmuş, han ve dükkânlar ise Büyük camiin dere tarafındaki kahve ve dükkânlar olmuştur.

Müderris Müseyin Hüsnü Efendi'ye de bu medresenin fahrî Müderrisliği veriliyor. (1296-1880) Müderris Efendi tam 30 yıl bu şartlar altında çalışmış, öğrenciler yetiştirmiş, yüzlerce din adamına icazet (mezuniyet belgesi) vermiş, ancak 1326-1910 yılında müstahikkinî ilmiyyeye, yani ilim sahibi olmak hakkını kazananlara ayrılan ödenekten (100) yüz kuruş tahsis ediliyor. Bu tahsisat 1334-1918 yılında (200) ikiyüz kuruşa iblâğ ediliyor. Bu sembolik maaşla çalışan Müderris Efendi ileride şahsiyetini anlatır-

ken de belirteceğimiz gibi, taşıdığı bedî zevki, yılmak bilmeyen gayreti, islâm dîninî ruhuna yakışır derecede bütün anlayış ve ahlâkı ile öğretmenlik, imamlık, her yönden önderlik vazifesini hakkıyla yaparken sorumluluğunu omuzlarında taşıdığı medrese binasını büyük bir titizlikle korur, süsler, avlısının şadırvanına kadar çalışır halde tutardı. Medreseye zengin bir kitaplık kazandırmıştı. Medrese lâğvedildiği güne kadar en ufak gevşeme göstermeden çalışmıştı. Bu gün yetişkin ve orta yaşlı kuşak arı içinde bu madresede ders görmüş pek çok hemşhri'z vardır.

Medresenin kaparması ile müderrislik görevi sona eren Müderris Efendi bir müddet Ağın Büyük camii imamlığını yapmış, sonra Kemaliye Kazası Müftülüğüne tayin edilmiş, ömrünün son günlerini de bu vazifede geçirmiştir.

Babasının da hoca olması dolayısıyla ikisini biribirinden ayırdedebilmek için babasına Büyük Hoca, kendisine de Küçük Hoca, Müderris Efendi unvanları verilen, yaşadığı devirde olduğu gibi bu günün yaşı ve orta yaşlı kuşaklarında seçkin bir ihtiram mevkii işgal eden Merhum'un Kemaliye halkı arasında da Müftü efendi unvanı ile aynı mevkii almış olduğunu Kemaliyeli hemşhri'lerimizden öğreniyoruz.

Bütün hayatında etrafına yüksek ahlâk, fazilet ve çalışkanlık örnekleri vermiş olan Ağın Müderrisi Hüseyin Hüsnü Efendi 8/Kasım/1935 tarihinde Kemaliye'de kalp krizi neticesi âni olarak bu fani hayata gözlerini kapamıştır.

Aziz ve mübarek ruhu şad olsun.

Gelecek sayımızda gücümüz yettiği kadar merhum'un şahsiyeti hizmetleri konusunu ele alacağız.

ABONE ADRESLERİ

- 60 — Ruhi Karakaş
Türkiye İş Bankası A.Ş. Kü-
çükevrler Şubesi Müdürü
Bahçelievler — ANKARA —
- 61 — Feza Toksoy
Çankaya Çevre Sokak Tekdal
Ap. No: 6.B/17
— ANKARA —
- 62 — Mahmut Ulusoy
Aydınlıkevler Çetin Sokak
No : 68/5 — ANKARA —
- 63 — Gülten Yavuz
Hacettepe Tıp ve Sağlık Bilim-
leri Fakültesi Hemşirelik
Yüksek Okulu Asistanı
— ANKARA —
- 64 — Doç. Dr. Fuat Aziz
Göksel
Çankaya Yeşilyurt Sokak
No : 8/7 — ANKARA —
- 65 — Prof. Dr. Muharrem
Özsan
Yenişehir Mithatpaşa Cadde-
si No: 11/3 — ANKARA —
- 66 — Necdet Baytaş
İskitler Caddesi Sel Sokak
No: 44/6 — ANKARA —
- 67 — Cemalettin Türkmen
Tapu ve Kadastro Genel Mü-
dürlüğü Teksif Nirengi Şube-
si — ANKARA —
- 68 — Fahri Özmen
Denizapal Mahallesi Köprü-
lü Mehmet Paşa Sokak Kıs-
met Ap. No: 28/6
Çapa — İSTANBUL
- 69 — Ziya Samur
Namık Kemal Mahallesi
Kumrular Sokak No: 11/1
— ANKARA —
- 70 — Sengül Barlas
Bahçelievler Caddesi Fen Fa-
kültesi Karşısı Cenk Ap.
No: 27/9 — ANKARA —
- 71 — Tayfur Dişçioğlu
Atatürk Bulvarı Büyük Sine-
ma Karşısı Tuna Çarşısı
No: 64/5 — ANKARA —
- 72 — Yasin Ünsal
Tüccar Terzi Atatürk Bulva-
rı Büyük Sinema Üstü Büyük
Han Kat: 2 Da: 2 — ANKARA
- 73 — Samet Guldogan
Elâziğ Milletvekili
Türkiye Büyük Millet Meclisi
— ANKARA —
- 74 — Gülten İlater
Kozayağı Köyü İlkokulu Öğ-
retmeni
Kalecik — ANKARA —
- 75 — Metin Türker
Ajans Türk Matbaası Ziya Gö-
kalp caddesi No: 27
— ANKARA —
- 76 — Bedrettin Ergun
Yeni mahalle Demetler 3.
Caddesi No: 9 — ANKARA —
- 77 — Fahrettin Nilsarlı
T.C. Ziraat Bankası Veznedar-
ı — MALATYA —
- 78 — Fitnat Uuağaç
T.C. Ziraat Bankası Ulus Şu-
besi
Bahçelievler 1. Cadde
No. 6/13 — ANKARA —
- 79 — Vahit Nilsarlı
Uzungöl Mahallesi
AĞIN — ELÂZİĞ
- 80 — Ecz. Hatice Tombak
Yenişehir İh'amur Sokak No:
3/6 — ANKARA —
- 81 — Aksel Karataş
Bakteriyoloji Enstitüsü
ETLİK — ANKARA —
- 82 — Ramazan Sarı
Tapu — Kadastro Genel Mü-
dürlüğü Fen Müşavirliği
— ANKARA —
- 83 — Hüseyin Bıçak
Tapu — Kadastro Genel Mü-
dürlüğü — ANKARA —
- 84 — A. Halim Özer
Sümerbank Satış Mağazası
— ELÂZİĞ —
- 85 — Fehmi Aydın
Yeni mahalle Narin Sokak
N : 4/10 — ANKARA —
- 86 — Nazım Güneş
Tüccar Terzi Gazi Caddesi
No: 13/2 — ELÂZİĞ —
- 87 — Mehmet Köseoğlu
Institut für Landespflge
3. Hannover
Herrenhäuser Str. 2
— DEUTSCHLAND —
- 88 — Ali Kabasakal
Atatürk İlkokulu Öğretmeni
KEBAN — ELÂZİĞ —
- 89 — Hasan Özdemir
Tapulama Müdürlüğü Kontrol
Memuru
AĞIN — ELÂZİĞ
- 90 — Celâl Çakar
Karayolları Genel Müdürlüğü
Trafik Fen Heyeti
Yenişehir — ANKARA
- 91 — Hüseyin Gündüz
Meteoroloji Merkez Bankası
Kooperatif Evleri
Özgürler Sokak No: 27
Kalaba — ANKARA
- 92 — Nevzat Gercosmanoğlu
Sakarya İnekhane Veznedarı
KARASU — SAKARYA
- 93 — Yener Arıoğlu
Güvençleri Güvenlik Sokak
No: 80/8 — ANKARA —
- 94 — Hüseyin Aksoy
Danıştay 4. Daire Kalemi
— ANKARA —
- 95 — N. Hasan Birinci
Yenimahalle Dereboyu Sokak
No: 81/A 5. Durak
— ANKARA —
- 96 — A. Nazır Erözkan
Yenimahalle Oğuzlar Sokak
No : 64 5. Durak
— ANKARA —
- 97 — H. Tahsin Gencosman-
oğlu
Yenimahalle Dereboyu Sokak
No: 81 5. Durak — ANKARA
- 98 — S. Selâmi Taşbaşı
Sosyal Sigortalar Kurumu
Ankara Şubesi Müfettişi
Dışkapı — ANKARA
- 99 — Sabahattin Erol
Yenimahalle Anıl Sokak No:
29 — ANKARA —
- 100 — Şefik Modanlı
Ankara Posta Müdürlüğü Ka-
lem Şefi — ANKARA
- 101 — Aydın Özbay
Akbank T.A.Ş. Yenimahalle
Şubesi — ANKARA —

BAYANLARA DİKKAT:

Çünkü Zevk ve İşçilikte En Üstün, En Orijinal.

BAYLARA DA DİKKAT:

Çünkü Fiatlarda En Ucuz.

AĞIN KUYUMCUSU

Halûk Niksarlı

Altun ve Mücevherat İhtiyaçlarınız, Hertürlü Tamir İşleriniz için emrinizdedir.

Ancak mağazamızda bulunabilecek çok orijinal modeller için Türkiye'nin her tarafından sipariş kabul edilir.

PARK CADDESİ No: 37 ELAZIĞ

Sayın Okuyucu ve Ağın'lılar

İtinalı Fotoğraflarınız ve Neş'eli

günleriniz için

FOTO TAYFUR

STÜDYO

AMATÖR

TEKNİK

FOTOKOPİ

AKTÜALİTE

Tayfur Dişcioğlu

**Büyük Sinema Karşısı
Tuna Çarşı Tel. 12 66 94
Yenişehir - Ankara**